

**Spotkanie online
przedstawicieli HRK, CPU i KRASP
z Komisarz ds. Innowacji, Badań, Kultury, Edukacji i Młodzieży – Marią Gabriel
26 maja 2020 r.**

Prof. Peter-André Alt – Przewodniczący HRK przypomniał zasadnicze postulaty zawarte we wspólnym liście przewodniczących CPU, HRK i KRASP do Przewodniczącej von der Leyen z okazji rozpoczęcia jej urzędowania. Powtórzono je także w liście przesłanym Przewodniczącej w imieniu Alliance of German Science Organisations, stwierdzając, iż solidne wieloletnie ramy finansowe, w tym silny budżet na programy Horizon Europe i Erasmus+, będą bardzo ważnym krokiem w kierunku ożywienia Europy w trakcie i po kryzysie koronawirusa oraz że należy również rozważyć synergię z innymi budżetami, zwłaszcza funduszami spójności lub funduszem InvestEU.

Prof. Alt poinformował Panią Komisarz, że nasze trzy konferencje współpracują już od 20 lat, zajmując się europejskimi problemami związanymi z szkolnictwem wyższym, badaniami i innowacjami. Konferencje nasze wydały liczne wspólne stanowiska i opracowania dotyczące na przykład potrzeby finansowania rozproszonej doskonałości (*distributed excellence*) w następstwie trzech „inicjatyw doskonałości” oraz potrzeby wzmacniania powiązań terytorialnych między regionalnymi ekosystemami. Na zakończenie prof. Alt dodał, że HRK opracowała artykuł na temat ERA, który podkreśla potrzebę zdefiniowania wartości leżących u podstaw Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Podkreślił też, że wszystkie trzy konferencje podtrzymują pogląd, że uniwersytety są w centrum „trójkąta wiedzy” lub „prostokąta wiedzy”, jeśli doda się do „trójkąta” jeszcze obszar kultury, który uważamy za mający ogromne znaczenie dla Europy.

Komisarz Gabriel wyraziła satysfakcję z przedstawionych propozycji, dzieląc przedłożone stanowiska, w szczególności kwestię doskonałości rozproszonej i wartości ERA.

Następnie prof. Olivier Laboux – Wiceprzewodniczący CPU, przedstawił stanowisko CPU, zaznaczył, że istniejących barier dla w pełni funkcjonującej ERA na poziomie krajowym, w tym regionalnym, i europejskim, nie da się pokonać jedynie przez politykę badań i innowacji. Należy się nimi zająć w ramach szerszego zestawu polityk horyzontalnych i sektorowych. Podkreślił, że w celu zapewnienia dodatkowego wsparcia dla 14 sektorowych łańcuchów wartości nakreślonych przez komisarza Bretona, krajowe plany naprawy gospodarki, zawarte w europejskim planie naprawy, muszą być ukierunkowane na uniwersytety jako czynniki napędzające innowacje ustanowione w ich ekosystemach terytorialnych, w tym na przedsiębiorstwa i instytucje obywatelskie, oraz decydentów.

Prof. Laboux przypomniał, że CPU, HRK i KRASP już dawno wypracowały wspólną wizję ekosystemów terytorialnych jako najlepszych ram mobilizacji podmiotów społeczno-ekonomicznych w służbie badań, innowacji i szkoleń. Wizję tę opracowano w dokumencie opatrzonym pieczęcią trzech konferencji: „Połączenia terytorialne”. Stąd fakt, że trzy konferencje opowiadają się też za zwiększeniem budżetu przeznaczonego na ekosystemy terytorialne w trzecim filarze Horizon Europe, w szczególności w celu wzmocnienia ciągłości badań naukowych i innowacji (w tym uczenia się przez całe życie). HRK, CPU i KRASP podkreślają także fakt, że kultura i kreatywność są nieodłączną częścią działań akademickich, przewidując uruchomienie KIC sektora kreatywnego i kultury, początkowo zaplanowanego na 2023 r. Umożliwiłoby to wsparcie tego sektora, poważnie dotkniętego kryzysem.

Komisarz Gabriel podziękowała za podkreślenie znaczenia ekosystemów, także w kontekście rozwijania innowacji i współpracy wszystkich partnerów ekosystemu: nauki, gospodarki i

samorządów. Rozwój innowacyjności, m.in. w kontekście regionalnych ekosystemów, jest jednym z jej priorytetów.

Prof. Wiesław Banyś wyraził w imieniu KRASP poparcie dla uwag i propozycji przedstawionych przez prof. Alta i prof. Laboux. Podkreślił następnie znaczenie inicjatywy sieci europejskich uniwersytetów i poruszył niektóre kwestie z tym związane. W szczególności, prof. Banyś przypomniał, że KRASP zdecydowanie popiera ideę odpowiedniej repartycji i równowagi geograficznej uczestników sieci uniwersytetów europejskich, którą zdecydowanie powinno się zachować w konkursach dotyczących europejskich sieci uniwersytetów. KRASP opowiada się za ogłoszeniem kolejnych konkursów tego typu i chciałaby widzieć jeszcze większy wpływ sieci, które już działają, na uniwersytety, które nie są jeszcze w takich sieciach.

Powinno się spojrzeć na różne kwestie związane z tą inicjatywą będące aktualnie w ogniu debaty z perspektywy jej głównych celów wyjściowych. Pomysł prezydenta Macrona, który KRASP popiera, polegał przede wszystkim na wspomożeniu walki o świadomość obywateli krajów UE, aby zapewnić spójność UE poprzez zbliżenie ludzi z krajów ją tworzących dzięki edukacji i mobilności studentów. Ale, oczywiście, ważne jest także, abyśmy rozwijali doskonałą naukę w ramach sieci uniwersytetów europejskich. Niekiedy może być trudno połączyć realizację obu tych celów w jednej inicjatywie, doskonałość zakłada bowiem elitarność, a spójność edukacji i spójność społeczna zakłada uniwersalność, ale musimy dążyć do tego, aby połączyć doskonałość w nauczaniu z doskonałością w badaniach i połączyć także, w konsekwencji, finansowanie sieci z funduszy Erasmus+ i Horizon Europe. W kontekście przyszłości UE nie powinno zabraknąć funduszy dla europejskich uniwersytetów zorientowanych na badania naukowe oraz spójność edukacyjną i społeczną.

Spójność jest jednym z elementów wpływu uniwersytetów w ogólności, a sieci europejskich uniwersytetów w szczególności, na społeczeństwa. Świadomie użyty jest tu termin wpływ (*outreach*) a nie impakt, który bardzo ostatnio jest modny w różnych opracowaniach, w tym Komisji Europejskiej, zakładający jakąś możliwą jego miarę. Trudno jest jednak mierzyć a nawet ocenić tego typu wpływ uniwersytetów na społeczeństwa, ale, jak stwierdził prof. Banyś, jedno jest pewne: wpływ sieci europejskich uniwersytetów na społeczeństwa jest oczywisty, podobnie jak to, że ludzie boją się tego, czego nie wiedzą, a sieci uniwersytetów europejskich pozwalają ludziom poznawać się nawzajem i uczyć się od innych.

Komisarz Gabriel wyraziła zadowolenie z przedstawionych propozycji, w tym ze zwrócenia uwagi na potrzebę repartycji geograficznej sieci uniwersytetów europejskich i znaczenie wzmacniania spójności europejskiej poprzez sieci uniwersytetów europejskich. Następnie podziękowała za spotkanie i przekazanie jej ważnych inicjatyw i przemyśleń, które sobie bardzo ceni. Poinformowała o specjalnej grupie ekspertów, którą właśnie powołała w celu monitorowania rozwoju niezwykle cennej – jej zdaniem – inicjatywy sieci uniwersytetów europejskich i przygotowania stosownych rekomendacji. Będzie także starać się o doprowadzenie do częściowego finansowania sieci także z programu Horizon Europe. Jak zaznaczyła, niezwykle ważna jest dla niej generalnie kwestia inkluzji i komplementarności, równomiernego rozwoju szkolnictwa wyższego i nauki w Europie, a jednocześnie kwestia doskonałości badawczej uniwersytetów, którą chce zdecydowanie wzmacniać. Pani Komisarz poinformowała także przedstawicieli trzech Konferencji o podjętej przez nią inicjatywie przygotowania dokumentu strategicznego o uniwersytetach przyszłości, który powinien być gotowy do końca tego roku i w związku z tym ma nadzieję, że nasze trzy konferencje prześlą jej swoje propozycje – liczy na dalsze owocne kontakty.